

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Ce trebuie îngăduit.

(—ig—) Intr'un remarcabil articol „*Ce nu se poate îngădui*”, publicat la loc de frunte în „Universul” nr. 254 din 7 Noemvrie a. c., dl N. Iorga ocupându-se de câteva „imposibilități” ce nu trebuie îngăduite în noul stat românesc (iredenta maghiară, germană și socialistă), amintește ca imposibilă și concepția exprimată în articolul „Duminea încoronării” din nr. 43 al foii noastre, de a pune pe Dumnezeu înaintea neamului, creștinismul mai presus de naționalism, iar biserica Sf. Petru deopotrivă cu coloana lui Traian.

Când s'a înfăptuit România Mare de astăzi, la care se știe cât a contribuit biserica noastră unită prin scriitorii ei profeți, despre cari a vorbit și d. Iorga în timpul din urmă, noi ne-am dat seama dela început atât de avantajile cât și de dezavantajile noii situațiuni. Știam, că cele dintâi palpări de dragoste frățescă se vor stinge în curând, că nu în fiecare zi va sosi la Blaj dela Iași mult încercatei noastre Moldove câte un sol ca aviatorii Precup și Nicolescu, cari au adus și au dus știri de mare însemnătate dela frați la frați. Ne așteptam chiar, să auzim mai multe chemări de câte am auzit atunci din „România Nouă” dela Chișinău, că acum, după înfăptuirea unității noastre naționale, e timpul să înfăptuim și unitatea confesională, în sensul ca să rupem pecetea dela 1700 ale unirii noastre religioase cu biserica Romei. Atunci — dacă ne aducem bine aminte — chiar d. N. Iorga a fost care a adus la reson pe zelantii ortodoxiei dela Chișinău. Mai nou, vedem că se fac și încercări neisbutite de altă natură de a intra cu puterea în bisericile noastre, ca la Ocoliş, ori de a provoca alte dihonii și vrajbe între frați, ca la Feiurd.

Dar noi nu ne temem. Dându-ne seama de vijeliile îngrozitoare ce le-am îndurat în trecutul nostru de două sute de ani și mai bine pentru credința și naționalitatea noastră, noi spunem liniștiți clasicele cuvinte ale poetului antic:

„Et alios vidimus ventos” . . .

Ba, cu toate primejdiile ce amenință biserica noastră unită în noul stat românesc, avem curajul s'o spunem că situația noastră e cu mult mai avantajoasă ca în vechea monarhie austro-ungară. Ar fi prea mult să înșirăm toate cauzele, mai bine zis toate avantajile. Amintim numai unul, dar foarte însemnat. Anume: în noul stat românesc nu ne mai e amenințată și naționalitatea noastră românească, precum permanent ne era în nenorocita monarhie dualistă. În România întregită nu va mai trebui să luptăm împotriva desnaționalizării și a încălcării drepturilor limbii noastre naționale.

Și e mare lucru acesta! El înseamnă pentru noi eliberarea energiilor luptătoare de pe un front și concentrarea lor la celalalt, tot atât de important „pentru durerile neamului”

măcar, cum zice d. N. Iorga într'un alt articol („Al doilea răspuns Unirii”) din „Neamul românesc” Nr. 249 din 3 Noemvrie, pe care-l publicăm în întregime la alt loc al acestui număr.

În ce privește „moralitatea” să ne dea voie ilustrul nostru profesor să spunem din nou, că *moralitate națională*, în baza căreia la anumite momente să se poată distruge cele două biserici naționale ale noastre, este imposibilă. Prin însăși esența ei, moralitatea e internațională, larg umanitară. „Ce ție nu-ți place, altuia nu face”. Și de aceea a venit Mântuitorul Hristos în lume, să ne învețe, că nu trebuie să trecem, ca preoții și leviții Legii Vechi, extraordinar de strașnici și habotnici în naționalismul lor de „popor sfânt” (ham hacodes), nepăsători pe lângă durerile și suferințele aproapei noastre, ci să urmăm pildă, singură mântuitoare, a Samaritanului milostiv.

Aceeaș deosebire de vederi între noi și savantul director al „Neamului românesc” este și în ce privește *sfințenia bisericii*. Pentru noi nu biserica în care se închină mai mulți Români este cea mai sfântă, ci aceea care vestește adevărul mai curat și mai deplin și care își crește fiii într'o moralitate mai desăvârșită. Dar adevărul nu e chestie de multime, de vot. De câte ori n'au stat reprezentanții adevărului și ai moralității mai înalte singuri pe Golgota suferințelor, împotriva urletului sălbatec al gloatelor nedisciplinate?!

Și fiindcă se vorbește de martiri și de călăi, e bine să se știe, că biserica noastră care a dat cauzei naționale atâția martiri și scriitori-profeți, admirati și de celebrul nostru profesor, *va da, la caz de nevoie, și sfinți mucenici ai cauzelor noastre religioase*, în lupte pe care noi nu le provocăm și nu le dorim, dar de care — e bine să se știe încă odată — nu ne temem!

Adunarea generală a Asociațiunii.

Dupăcum se știe, s'a ținut la Sibiu săptămâna trecută, în zilele de 7 și 8 Noemvrie. Preocuparea ei de căpetenie a fost alegerea noului comitet central, și cu deosebire a celorce, în calitate de președinți, aveau să conducă pe viitor destinele acestei importante tovarășii culturale.

Se știa de mai înainte, că — dupăcum am spus-o și noi — în jurul scaunului *preșidențial* se vor da lupte. Dar, ca acelea să ia un caracter politic atât de pronunțat și mai ales proporții atât de păgubitoare pentru scopurile Asociației, cari nu prin primari și secretari comandați la poruncă din partea cutărui prefect pot fi promovate, nu s'a gândit nimeni.

Renunțând mitropolitul Blajului, fostul vicepreședinte, care a condus adunarea, la onoarea de-a fi ales președinte, unde incontestabil ar fi putut să ajungă, în ajun se găsisse deja formula — ce-i drept puțin măgulitoare pentru noi (era vorba de preșidenția dlui *Goldiș*, care s'ar fi legat că în calitate de președinte se va ști ridica peste cunoscutele sale „convingeri” confesionale) —, care a intrunit cele două biserici într'o singură tabără. Inge-

rința politică, reprezentată prin agenții liberalismului și ai averescanilor de tristă pomenire, a fost însă atât de mare, încât în comisia de candidare minoritatea n'a voit să se supună hotărârii majorității. La sfatul cuminte al dlui Valer Branișce *adunarea generală a preferit deci, să se abțină dela alegerea președintelui, declarând anul viitor ca an de doiiu* pentru neuitatul său președinte, Andreiu Bârseanu. S'a ales apoi un nou vicepreședinte în persoana dlui *Dr. Octavian Russu*, avocat în Sibiu și fost senator, rămânând că postul de președinte să fie umplut numai la proxima adunare generală. S'a primit și comitetul central, care sperăm să poată da noului vicepreședinte tot ajutorul de lipsă.

Astfel, adunarea din acest an nu și-a împlinit, ce-i drept, programul stabilit mai înainte, dar *a salvat*, în schimb, o situație, care putea să fie fatală pentru Asociațiune. Până la anul se vor schimba desigur multe și proxima adunare generală sperăm să poată purcede la alegerea președintelui în condiții neasămănat mai puțin agitate decât cele de azi.

„Lumina” *Sibiului*. Nemulțumit cu măruntelile atacuri, plasate din vreme în vreme împotriva bisericii noastre, organul popular al Sibiului, scos cu binecuvântarea specială a mitropolitului Nicolae, are mai nou nu întreg articol pe pagina primă, care îndeamnă poporul la o fâțișă luptă religioasă contra noastră, a celor cari ascultă de „poruncile Papei”.

Și pentruca cititorii noștri să poată aprecia singuri primejdia ce amenință liniștea satelor noastre din partea aceasta, reproducem din articolul „Porunca Papei dela Roma...”, publicat în Nr. 43 (5 Noemvrie), următoarele șire:

„La aminte, iubite cetitor” la vorba veche: spune-mi cu cine te însoțești și-ți voi spune cine ești (o aluzie la biserica catolică — maghiară N. R.). . . Și de vezi tu răul așa de lămurit *nu-te gândi numai la tine. Arată-l și fratelui tău care se ține încă (!) de biserica unită*. Spune-i tu ce potecă primejdioasă deschid în țarina neamului vlădiciei lui, fă-l să înțeleagă, — doară va da bunul Dumnezeu, să alunge dintre noi meteahna ce ne desparte. Și el poporul își va sili pe vlădiciei săi ca să se întoarcă dela calea rătăcirii. — Da, da oameni buni, *e sosită vremea să pornim dela om la om, dela vecin la vecin, dela familie la familie, dela sat la sat*, ca să — ne înfrățim din nou, să ne facem iarăși o turmă în staulul bisericii noastre dreptcredincioase a răsăritului.”

Neodihna oaselor „înaltpreasfințite” au ajuns deci să turbure și pe această cale liniștea satelor noastre. Și toate acestea în numele „*celi mai curate apărări* împotriva ingresiunilor prozelitiste” ale bisericii noastre.

Că ce va fi urmarea acestei nesocotite propagande, se va vedea. E bine să se știe însă — și o subliniem cu putere —, că *cei ce pornesc atacul nu suntem noi*.

Este Sibiu și organele sale!

O nouă facultate de teologie s'a deschis — după cum aflăm dintr'o gazetă din București — Duminecă în 29 Octomvrie c. la Oradea-mare. În numărul trecut am dat și noi la „Revista bisericească”, după un cerețlar, o parte a decretului de înființare și fiindcă altă informație nu am primit, mai adăugem acum, după gazeta din București, că „în fruntea acestei facultăți e numit ca rector canonicul Gheorghe Miculaș, iar ca profesori dd. Dr. Ludovic Tăut, Gh. Barna, Mihail Szilagy și Alex. Mihuțiu”.

Am mai atins odată chestia acestei facultăți, când era încă numai „în fieri” și deși nici azi nu înțelegem chiar bine pentru ce a trebuit ca P. V. Ordinariat de Oradea să revină asupra hotărârii de „centralizare după putință” a seminariilor noastre teologice, dorim ca Dumnezeu să binecuvinteze ostenele profesorilor și a elevilor acestei înalte școli a bisericii noastre cu roadă cât mai bogată.

Tot în cauza școlilor.

— Un ordin al directoratului dela Cluj —

După strășnicul comunicat al „Asociației învățătorilor”, publicat în numărul trecut, nu va strica să reproducem câteva părți și din ordinul dat după anchetă către revizorii județeni din partea directoratului general dela Cluj.

Dispozițiile lui sunt, chiar în chestiile mai gingașe, bineșor diferite de punctele „înțelegerii” stabilite în cursul anchetei și de aceea nu înțelegem cum a putut să apară acest ordin în oficioasele eparhiilor de Gherla și de Lugoj, în vreme ce Blajul, revoltat de nesocotirea unilaterală a acordului stabilit, a protestat împotriva acestui joc frivol de-a autoritatea.

Dar să vedem ordinul.

1. Întâiu, nu are nici un cuvânt despre *întregirile de salariu*, prevăzute în punctul 1 al „înțelegerii” pentru învățătorii confesionali, pentru că, se vede treaba, atari învățători români nici nu mai sunt.

2. „Înțelegerea” prevede, că la școlile *confesionale*, unde nu sunt învățători, statul va detașa învățători statificați, *în înțelegere cu*

autoritatea bisericească competentă. Dar iată la ce s'a redus în ordinul dela Cluj, această înțelegere: „În *comunele* (!) unde este nevoie de învățători, autoritățile bisericești se vor adresa directoratului general, spre (!) a trimite puteri didactice fie prin numire, fie prin detașare”.

3. Ancheta măi știe apoi de o anumită *iurisdicție bisericească*, sub care stau învățătorii detașați, tot timpul cât funcționează la școli confesionale, rezolvându-se cazurile disciplinare de ambele autorități. Ordinul lui Dr. Mateiu nu amintește însă cu nici un cuvânt de această „iurisdicție”, amintind doar că învățătorii sunt obligați „a respecta (!) cultul bisericii, cercetând regulat biserica și conducând și elevii la serviciile divine din Dumineci și sărbători”. Ce-i drept, revizorii sunt îndrumați „să controleze în mod special această obligațiune, raportând directorului pe cei neglijenți, spre a lua față de ei sancțiunile cuvenite”, dar această dispoziție diferă esențial de ceace se cheamă „iurisdicție bisericească”.

4. În schimb, partea oneroasă pentru biserici din acordul făcut se precizează în acest ordin, îndată le loc de frunte, cât se poate mai amănunțit, în următoarele: „Parohiile, ca proprietare, conform *angajamentului* (!) acesta nu se uită! N. R.) luat la Sibiu și la Blaj, se vor îngriji pe cheltuiala lor de întreținerea localurilor în stare de funcțiune normală, acordându-le combustibil, curățit și repararea, în caz de nevoie”. O nouă dovadă, că proprie *singur acest punct* a îndemnat guvernul să se coboare de pe cal spre a se dimita să stea de vorbă cu bisericile noastre!

Și dacă ne gândim de nou la declarațiile ministeriale cari stau la baza faimosului „comunicat” al dlui deputat Pora — *rămas încă fără nici o desmințire* —, ni-se lămurește tot mai mult, că „înțelegerea” anchetei n'a fost decât o sfoară cu miere și că presimțirile noastre, exprimate în articolul „După anchetă” din Nr. 38 al acestui organ, au ajuns să fie cât se poate mai dureros confirmate.

Ne întrebăm atunci: Care va fi sfârșitul acestei chestiuni?!

Un răspuns al dlui N. Iorga.

Fentră să se poată înțelege mai bine o parte a primului nostru de azi și pentru că cititorii noștri să fie cât mai bine orientați asupra acestei discuții, reproducem din Nr. 249 (3 Nov.) al „Neamului Românesc” un nou articol al dlui N. Iorga: „Al doilea răspuns Unirii”, asupra căruia vom mai reveni.

Iată ce spune d. N. Iorga:

„Unirea” din Blaj, simțind nevoia scuzelor, pretinde, că biserica unită n'a fost invitată decât la încoronare, iar nu la serviciul divin.

De când e Țara Românească, una fără alta nu se poate. Sfințirea Coroanelor îi dă valoarea sacră, pe care nu se poate să n'o aibă.

Nu numai nevoi naționale ar fi determinat Unirea cu Roma acum peste două sute de ani, spune mai departe „Unirea”. Spune, și o credem. Aici însă, în spiritul romano-catolic, *străin nouă*, e nenorocirea. Dacă făuritorii Unirii ar ieși din mormânt azi și ar judeca procesul pe care *pentru binele nației l-am deschis și-l voiu continua, contra oricui*, ei ar striga într'un glas, că *pentru durerile neamului, și numai pentru ele s'au unit*. Tot scrisul lor dovedește aceasta: toate elementele de istorie contemporane întăresc această explicație, singura adevărată.

Și, dacă un singur moment, Biserica unită, ca și cea ortodoxă de altfel, ar sta în calea neamului, am lupta, după datoria noastră, să le distrugem, chiar dacă ar fi să intrăm în iad cu toții pentru vecii vecilor.

„Nu ne deslipim de San-Pietro”? Ce sfânt e acela, mă rog? Simpietrul nostru ocrotitor al luptelor nației? Sau un absolvent de Seminaru catolic, care întâi să-și arate pașaportul? Ori e vorba de biserică? În cazul acela *mai sfântă pentru mine e aceea biserică în care se închină mai mulți Români*. Și la San-Pietro am fost de multe ori, dar nici scaun de confesional românesc pe lângă al tuturor limbilor n'am găsit.

Da, cum zici, părinte sau confrate, naționalismul nu plătește nimic fără moralitate. Dar nu

□ □ Foia „Unirii”. □ □

Două cărți de valoare.

II. I. Agârbiceanu: *Scene* (Edit. „Cartea Românească”). Prețul 15 Lei.

de Septimiu Popa.

E un volum de 175 pagini și cuprinde 9 schițe și povestiri în formă de dialog — un gen literar nou — unele cu o singură scenă, altele cu mai multe, iar cea din urmă — „O moștenire” — chiar cu două acte. Și totuși nu le putem socoti drept părți a unor piese teatrale. Nici chiar „O moștenire” nu poate avea pretenția de dramă, pe lângă tot fiorul de care suntem străbătuți în partea ultimă a actului prim și dealungul actului al doilea. Sunt filmuri scenele acestea, filmuri cari nu obosesc, cari le privești zimbând și le socotești ca pe niște mici nimicuri ale vieții, pentru că după lăsarea cortinei să-ți dai seama de înțelesul lor adânc. După citirea celor 175 pagini, ai impresia, că ai fost la un *foarte bun cinematograf*.

Afară de una, toate „scenele” lui Agârbiceanu *sbiciuiesc păcate, mai mici ori mai mari, ale societății românești*; păcate mici, cari nu le observăm, ori nici nu ni-se par păcate, și păcate mari, cari desvâindu-ni-se, cunoaștem, că sunt „drojdii” și acolo unde nu bănuim.

Facem un scurt rezumat al lor.

Un „domn” idealist se indignază — în

„*Divergențe de păreri*” — pentru „nestatornicia societății românești” în hotărârile bune pe cari le ia, pentru că la sfârșitul scenei să se alătore cu însuflețire la părerile contrare, de problematică valoare, ale soției și fiicelor sale. Iar în „*Un discurs*” vedem pe preotul, care mișcă toate pietrele pentru că să reușească o serbare populară de dragul discursului fulminant ce-l va rosti în fața „înaltului dignitar bisericesc” ce va fi de față — și pe notarul, care de dragul aceluiaș discurs îndepărtează pe preot dela serbare cu ajutorul unei telegrame false.

Acestea sunt păcatele cele mici.

Păcatele mari sunt ale unor oameni din buna societate, respectați de lume și totuși cu un caracter pervers, oameni falși, al căror fiecare cuvânt e minciună. Așa în „*Suflet de artist*”, Petru Brad, nuvelistul premiat de Academia română, laudă pe poetul Pârveu, despre opera căruia scrie chiar și el rânduri elogioase în ziarul său. Când aude însă, că acest poet e pe cale de-a căpăta o bursă pentru streinătate îl cuprind nădușeli. Pârveu îl roagă să-l sprijinească pentru dobândirea unui post de 120 lei lunar — era în vremile bune — la ministerul de culte. Brad îi promite, dar în curând spune secretarului dela culte prin telefon, că Pârveu n'are nici un talent și așadar nu merită postul ce-l cere. Iar în „*Locuri vacante*” directorul de bancă promite unui intelectual postul vacant la un institut, îl promite și unui om de afaceri, pentru că la urmă să-l dea unui al treilea, feciorul vărului său după mamă. Inte-

lectualul ajunge totuși cashier al băncii, înăturând pe fostul cashier prin un foarte jenosnic „denunț”.

În „*Convorbirea prietenească*” A și B — oameni cari nu se pot suferi — vorbesc totuși prietenește când calomniază pe Antonescu, pentru că la neașteptata apariție a acestuia să se întrecă în a-i face curte, iar după depărtarea lui să încheie o „alianță sfântă” cu scop de-a-l distruge cu orice preț. Pe soțul nemernic, care simulează maximul de iubire față de soția sa înainte și imediat după căsătorie, apoi în scurtă vreme își arată toată goliciunea sufletului, îl vedem în „*Calea cea mai scurtă spre divorț*”, iar pe bărbatul brutal, dobitoc, care își chinuiește femeia până la greață, în „*Ce nu se poate spune*”. Dintre soții de căsătorie ai scenelor lui Agârbiceanu ni-e simpatic numai cel din „*In prag*”, care cu multă prudență și cu o delicatete ce-i face cinste împiedică primul pas greșit al nevestei sale și — suntem siguri — și cel din urmă.

În sfârșit: „*O moștenire*”, cu trei personaje principale și cinci secundare. Văduva Marina Văleanu, o mamă adevărată, studiind cu deamăruntul caracterul lui Ionel Voicu, pretendentul la mâna fiicei sale, ajunge la convingerea că această căsătorie trebuie să-o împiedice cu orice preț și isbutește, dând fiicei sale prilej să se convingă însași despre caracterul mârșav al iubitului ei mire. Fiică-sa Elena, o fată care citind mult și-a însușit o cultură aleasă, în mirele ei nu vede altceva decât bunul, frumosul și nobilul citit în cărți.

poate avea moralitatea cine lucrează prin orice gest și de hatrul oricui la primejduirea maicii noastre: patria. Și, dacă fanatismul religios a dat atâția căldăi, credința națională n'a dat decât martiri.

Iar, dacă e vorba de voia lui Dumnezeu, el n'a creat națiile, în suprema lui înțelepciune, pentruca spiritul mărgenit al slujitorilor lui să le slăbească.

Și, cum se vorbește și de ce aș fi să fac de acum înainte, eu voi răspunde cu vorbele lui Luther: „Așa cred eu. Dumnezeu să mă ajute. Nu pot altfel!”

N. Iorga.

O propunere.

— Penzia preoteselor. —

Să fie oare posibil... sau doară e numai o simplă halucinație, că o preoteasă, a căreia bărbat 17 ani a servit în via Domnului, rămăsă văduvă cu 6 băieți minoreni, să primească ca penzie anuală 534 lei, zi: cinoi sute treizeci și patru?... Durere, aceasta este o tristă realitate și cred că nici în diecezele surori nu-mai de invidiat situația văduvelor noastre.

Departa de cler și gândul — Apage Satanasi! — de a invinovați Venerata noastră superioritate, ci numai ne rugăm, că atunci, când ni-se trage din competențe suma considerabilă de 100%, care în dieceza orădană anual atinge cifra frumoasă ce circa 200 mii, — din aceasta sumă nimic să nu se adaugă la „fonduri”, ci în întregime să se împartă între văduve și orfani. — Am pățit-o deja cu fondurile, văzând la ce s'a devalvat valoarea lor și nu vrem să acumulăm mai mult fonduri pentru nu știm cine?... Nu vrem atunci, când văduvele colegilor noștri se află în o stare de „vai și amar”!... Dăm bucurios cele 10%, și dacă va fi nevoie și 15%, dar aceste să se împartăscă

Ionel Voicu isbutește prin prefăcătorie să înșele pe Elena un an de zile.

E într'adevăr un tip nereal, sau neverosimil Vasile inamorat de Elena, decidându-se să o iea în căsătorie după ce-și va fi creat situația. Cu toate că în acești 4 ani n'a văzut-o, nici nu i-a scris (decât doar vre-o carte postală convențională), e de credința că și ea e condusă de aceleaș sentimente. Renunțarea la moștenire de o sută cincizeci de mii, pe motiv că a fost o avere furată, am vrea să fie ceva real, deși... ar fi poate un realism ideal. Nereal mi-se pare și Ionel Voicu, când se pocăiește, decumva nu-i și pocăința asta o minciună, care am vedea-o în Actul al III-lea, dacă ar urma și acesta.

În general, multe dintre tipurile lui Agârbiceanu par nereale. Așa — ca să nu mai amintim odată pe Ionel Voicu — josenicia lui Petre Brad, Mateescu, Cornel, ș. a. — au toate aparențele exagerării. Dar numai pentru fetițele din pension și pentru fetele de optsprezece ani, cari văd toate în culori trandafirii. Caracteristica vremilor de-acum e, că josenicia a întrecut chiar și ceea ce până mai ieri-alaltăieri se socotia drept margine a posibilității.

Eu, dacă mi-ar sta în putință, aș sili pe tot omul să citească cartea asta. În ce privește valoarea ei pur literară, vor fi păreri diferite, dar nimeni nu va tăgădui că e o foarte bună carte de îndreptare a morăvurilor. O carte, care ne înfățișează imoralitatea într'o formă cât se poate de morală, o operă, desăvârșită și din punctul acesta de vedere. Va afla cititorul și frânturi din portretul său într'ansa? Se prea poate, ba e aproape sigur. Iată de ce, cartea asta o citește ori-cine cu mult folos.

în întregime între văduve, ca să le asigurăm minimul de existență, cel puțin 4—500 lei lunar.

Rog pe toți Venerații confrăți din diecezele surori, ca cu toții să lucrăm în direcția aceasta, rugând Veneratele superiorități să aranjeze urgent afacerea aceasta. Și apoi, este oare confrate așa împetrit la inimă, care să nu se miște de suspinele nefericitelor văduve ale colegilor săi repausați?...

Interesele de obște bisericești — clerul nu poate lucra liniștit în fața zilelor negre, cari în viitor eventual îi amenință familia —, legea dragostei creștinești și respectul față de memoria colegilor repausați ne dau impulsul de a conlucra la ușurarea soartei văduvelor de preot. Dar aceasta nu prin acumulare de „fonduri”, ci prin împărțire faptică a procentelor încasate se poate realiza.

Dr. Paul Lauran.
protopop.

Revistă bisericească.

Ni-se scrie: „Uneltirile gr.-orientalilor au început și în parohia noastră curat gr.-catholică Ghiolți (prot. Secului). Un preot ortodox Macavei ademeneste pe oameni la trecere cu cele mai neînchipuite făgăduieli, angajându-și de tovarăș pe crășmarul satului, unealta lui principală, care în crășmă face propagandă pentru legea cea strămoșească”.

Dintr'o corespondență mai lungă asupra vizitației canonice făcute de *păr episcop Valeriu al Orășii în părțile Sătmăruului*, reținem, că poporul l-a primit pretutindeni cu multă căldură și însuflețire. Cu deosebire la Sanislăul părintelui Alexă Pop și în Ciumești, satul natal al *păr. canonic Miculaș*, unul din însoțitorii arhierului, a fost această vizită o adevărată zi de serbătoare. De remarcat la Sanislău, sfințirea unei vechi cruce de piatră, care de 15 ani își aștepta sorocul, fiindcă pe vremea ungurească nu s'a permis binecuvântarea ei din pricina inscripției sale românești.

„Sionul Românesc” din Lugoj anunță, că „Reuniunea eparhială de misiuni”, reorganizată acum de curând, va ținea *misiuni populare* în următoarele locuri: Vulcan și Racovița (19—21 Nov.), Dobrești și Boușarul de jos (2—4 Dec.), Cugir și Vișag (17—19 Dec.). — Ne bucurăm din inimă de acest început și dorim ca el să fie numai — începutul.

În timpul din urmă s'a svonit că *pe tema „Locurilor sfinte”* s'ar fi născut ceva neînțelegeri între guvernul spaniol și sf. Scaun al Romei. *L'Osservatore Romano*, semioficiosul Vaticanului, desminte acum categoric acest svon.

La inițiativa noului episcop Vartolomeu al Râmnicului s'a porait în vechiul regat o *mişcare pentru reorganizarea vieții călugărești*. E vorba să se țină un congres al superiorilor și superioarelor din țară pentru a discuta următoarele: 1. Improprietărea mănăstirilor cu teren suficient pentru existență; 2. Înființarea unui seminar monahicesc pentru pregătirea de călugări și misionari și 3. Înființarea de tipografii și alte ateliere de tot felul.

Gazetele anunță, că *episcopul anglican John Grieg din Gibraltar* se află de câteva zile în București pentru a vedea dacă ortodoxismul român — cel cu clericii săi dela Oxford — nu este încă copt pentru a-l ingloba în anglicanismul lui protestant. Vizita lui probabil nu va avea urmări imediate, dar este semnificativă pentru cochetările mai noue ale ortodoxismului nostru, făcute desigur tot sub mască „națională”.

Episcopii Irlandei, întruniți de curând la Mayo, au publicat o *pastorală comună*, în care condamnă lupta de guerila, purtată de extremiștii lui De Valera contra guvernului legal al Irlandei.

Un decret al noiei stăpâniri din Grecia ordonă disolvarea sinodului bisericesc de acolo și înlocuirea lui cu un altul, după chipul și asemănarea noilor domni. *Noul sinod grecesc* va alege pe mitropolitul-primat din Atena și nu este exclus, să fie ales chiar actualul patriarh „ecumenic” Meletie din Constantinopol, unde se pare că nu se simte chiar bine. Și când te gândești, că acest Meletie a fost lovit mai dăunăzi cu anatema cea mare din partea „sinodului stânt” dela Salonic, involuntar îți răsare pe buze cuvântul: *Strașnică biserică!*

Din Londra se anunță *moartea marelui predicator englez* *păr. Bernard Vaughan S. I.*, fratele fostului cardinal.

Săptămâna politică.

În vederea deschiderii noiei sesiuni legislative, *guvernul face cele mai mari pregătiri*. Feluritele comisii lucrează din greu și opinia publică este informată zilnic, cu multe amănunte, asupra rezultatelor la cari s'a ajuns. Totul e aranjat pentru a face impresia, că noua sesiune va putea să pună, prin noua constituție, în liniște temelile țării întregite.

— Situația politică internă nu este însă în realitate atât de ușoară. *Opoziția lucrează și ea și dacă se va ajunge la un acord — dupăcum se sperează — planurile guvernului pot să se dea foarte ușor peste cap.*

— La noi în Ardeal continuă adunările partidului național și opinia publică dela noi se grupează, pare-că, tot mai cu putere în jurul acestui partid. Pentru a se pregăti bine, *congresul dela Alba-Iulia* s'a amânat puțin, dar e vorba, că tot se va ținea în această lună, probabil chiar în ziua deschiderii parlamentului, la 28 Noemvrie.

— Săptămâna trecută *ne-a făcut o vizită premierul bulgar Stamboliisky*. Ea se aduce în legătură cu conferența dela Lausanne, unde Bulgaria vrea să obțină lucruri pe cari nu le poate avea fără sprijinul României.

— Orientul s'a turburat în timpul din urmă de nou. *Guvernul din Angora* vrea să pună conferența de pace înainte unor fapte împlinite. În ședințele sale din 1 și 2 Noemvrie a abrogat constituția din 1908, desființând drepturile temporale ale Sultanului și detronând pe actualul Sultan: Mehmed al VI-lea. Tot atunci a declarat inexistent guvernul din Constantinopol a marelui vizir Tewfik pașa, asumându-și întreagă conducerea noiei Turcii. Mai nou s'a ajuns chiar până acolo, că marile puteri au fost provocate să evacueze Constantinopolul. Și fiindcă acestea cer respectarea convenției dela Mudania și vor căuta să-și impună părerea, se prea poate ca în loc de pace să ne trezim cu noue conflicte.

— Anglia dorește o *amânare a conferenței de pace*, dar Franța și Italia sunt de altă părere, și astfel, mai ales ținând seamă de turburările kemaliste, este aproape sigur, că ea se va deschide Luni, în 13 Noemvrie.

Cantor diplomat se află la parohia unită din *Satu nou de jos p. Baia-mare* (jud. Satu mare): *Ștefan Murășan*.

Știri mărunte.

Personale. Pentru a conduce adunarea generală a Asociațiunii, *I. Preasfințitul mitropolit Vasile* a plecat Marția trecută la Sibiu, întorcându-se Vineri la reședință.

— **P. V. Ordinariat arhidiecezan** a numit pe *păr. Virgil Stanciu* de paroh la Doștat (prot. Sebeș), pe *păr. Augustin Cioba* de paroh la Sânger (prot. Ludoș), iar pe *păr. George Boeriu* de adm. parohial la Bord (prot. Ernot).

Institutul pentru studiul Europei sud-estice, de sub presidenția dlui N. Iorga, a înființat de curând la Sibiu o filială, cu o secție româno-germană. Scopul ei este cercetarea în comun a problemelor istorice și lingvistice referitoare la Transilvania. Prin acest nou așezământ cultural, de care ne bucurăm din inimă, știința istoriei și a limbilor patriei noastre va câștiga de sigur — e vorba doar de contribuția elementului german migălos de răbduriu și de temeinic în cercetările sale — foarte mult, dar această primă colaborare instituțională a Românilor cu una dintre cele mai importante minorități ale țării, este și un mare câștig social și politic.

Locale. Măine, Dumineca săptămânei a cincea după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală d. *Emil Petri*, castelanul mitropoliei.

— **Adunarea generală a »Reuniunii femeilor«** dela noi, ținută Dumineca trecută, a fost pentru toți cei prezenți un prilej de mângâitoare elevare sufletească. Cunoșteam cu toții activitatea frumoasă și bine îndrumată a acestei importante reuniuni — ea s'a desfășurat doar în mijlocul nostru —, dar cu toate acestea raportul de pe ultimii doi ani ai secretarului (prof. Lupeanu) a fost pentru mulți o adevărată revelație. O parte din acest raport sperăm să o putem da în numărul proxim și astfel mai încreștăm aici numai împrejurarea, că vorbirea prezideții (dș. prof. Eliza Bodocan), în care se deschideau perspectivele unei aprofundări a a vieții religioase din sinul reuniunii, a făcut cea mai bună impresie. Sara a fost o petrecere foarte animată, împreună cu tombolă, la care a participat Blajul întreg, și care a făcut reuniunii un venit curat de peste 5000 Lei.

— Săptămâna trecută s'a binecuvântat din din partea *păr. Aurel C. Domșa*, protopopul Blajului, o nouă capelă în localul școlii primare de stat, menită a sta în serviciul elevilor acestei școli. Această frumoasă pildă de grijă sufletească a generației noastre de mâine laudă zelul și bunele intențiuni ale corpului didactic al școlii, în frunte cu directorul Toma Cocișiu.

— **Adunarea generală extraordinară a »Patriei«**, care se va ținea mâine la orele 11, promite a fi deosebit de cercetată.

Congresul presei române s'a amânat de nou, fixându-se acum definitiv, așa se spune, pe zilele de 3—5 Decembrie. Congresul se va ținea la București și comitetul a menținut în întregime programul inițial, introducând numai o altă ordine în desbaterea chestiunilor la ordinea zilei. Afară de syndicatele de presă admise până acum, s'au mai admis și syndicul presei române din Oltenia, precum și două asociații de presă din Basarabia.

† **Păr. Corneliu Ghitta**, parohul nostru din Tătărești și protopop onorar, un foarte vrednic preot al eparhiei orădene, s'a stins la 1 Noembrie în anul 60 al vieții și 35 al preoției sale cinstite. Afară de soția nemângăiată, îl deplâng 7 copii și număroase rudeni. — Dumnezeu să-i facă parte cu dreptii!

† **Aloisiu Nistor**, fostul subprefect al județului Bihor, s'a stins în Oradea-mare la 31 Octombrie în anul 72 al vieții. Păr. protopop Iuliu al Mediașului deplânge într'ansul pe fratele său. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

S. Beiuș. Spuneți, Vă rugăm, domnilor dela »Beiușul«, că este în mare rătăcire dacă, confundând poate clerul nostru cu cel ortodox, crede, că preoțimea noastră ar fi în stare »să treacă împreună cu poporul la ortodoxie«. Și de aceea însădar se bucură »Lumina« Sibiuului de această rătăcire a confratelui său dela Binșul dlui Cosma.

»Noua revistă bisericească«. București. Ne pare foarte rău, că cele publicate de noi în legătură cu serbările încoronării n'au avut darul să Vă dumirească asupra motivelor adevărate, cari au inspirat atitudinea noastră. A-le mai repeta ar fi de geaba, fiindcă după ce nu voiti (stat pro ratione voluntas!) — tot n'ați înțelege. Ne mărginim deci a Vă asigura că »robia modernă a catolicismului« — cum vă place să numiți intransigența unei frumoase atitudini principiare — nici pe departe »nu a pustiit toate sufletele clericilor români uniți«, ci mai vărtos le-a întărit spre o nouă luptă pentru binele neamului.

A. Cluj. Vă mulțumim! Le-am văzut și noi și pentru că să le văză și alții. Iată, le transcriem aici: »Unirea ... încearcă să micșoreze urât și trivial autoritatea dlui Iorga. Și, cum era de așteptat dela dualismul politico-religios al dlor dela »Unirea« s'a început printr'o insinuare pentru a se ajunge la calomnie și fătărnice.« Așa scrie, cu gândul meschin de-a produce o învrăjbită, organul liberal dela Cluj, pe a cărui titlu se poate citi — ce cutezată sfidare! — cuvântul frumos »Infrățirea«. Or, cititorii nostri cunosc obiectivitatea și calmitatea discuției noastre cu d. Iorga și de aceea ne simțim dispensați dela orice răspuns. Cel mult mai reproducem — pentru a se vedea mobilul întregii chestiuni — următoarele șire mult grăitoare: »... Acuză cade întreagă în sarcina actualilor conducători ai bisericii unite, cari înainte de a fi oameni ai bisericii... au consimțit să fie agenți politici ai partidului național«. Aici este bubă! Et hinc illae lacrymae!

P. Sângeorzul de meseș. Mai restați pe anul curent lei 7'75.

„KRISTÁLY“ — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

In Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Oficiul parohial gr.-catolic Iclodul-mare.

Nr. 126/922.

Concurs.

Pe ziua de 1 Ianuarie 1923 se cearcă
Un cooperator parohial.

Emolumentele: cvartir și 1500 Lei lunar.

A se adresa la

Oficiul parohial gr.-catolic
Iclodul-mare
(județul Solnoc-Dobâca).

Cazane de fier rachiu

căldări de spălat, văpsit

și de tăbăcărie

in condițiunile celea mai favorabile
se găesc la

FRAȚII PAULINI,
Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se priținește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale.

Fabricăm stropitoare de vii și părți constructoare d metoda »Austrio și Wermoral«.

(16) 10 - 25

Cetiți și răspândiți:

»Unirea!«

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de pe
masa nimanui.

Abonamente se pot face
orloand!

(35) 1 - 12

REUMATISMUL

gutta, artrismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vală antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Banca Centrală

Pentru industrie și comerț soc. anonimă Cluj.

Secția Cereale.

Cumpără tot soiul de cereale, păstăioase și
săminte agricole (in special seminte de trifoi și luțernă)
in orice cantitate,

oferind cele mai urcate prețuri de zi.

Ofertele cu mostre să se adreseze

BANCA CENTRALĂ

pentru industrie și comerț s. a.

Secția Cereale

CLUJ.

Strada Regina Maria Nr. 1.

Telegrame: Centrala Cereale.

Telefon: 329.

(31) 2-9